

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Vtrùm in naturâ etiam lapsâ poßit quis naturaliter Deum super
omnia diligere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUARTA.

Vtrum in naturâ etiam lapsâ possit quis naturaliter Deum super omnia diligere.

I. Multi qui actum naturalem amoris Dei concedunt naturâ integrâ, negant lapsâ.

II. Frustra ex Conciliis & Patribus contendunt aliqui non posse in naturâ lapsâ dari actum amoris Dei naturalem.

Patres ad actum super-naturalem amoris Dei requirunt auxilium gratiâ.

III. Vterius ostenditur loqui Patres de actu amoris super-naturali.

IV. Docet S. Thomas posse viribus natura Deum ut auctorem nature diligere super omnia.

Quo pacto intelligendus sit S. Thomas actum amoris Dei merè naturalem videtur negare.

PECULIARIS hac de re videtur esse difficultas in naturâ lapsâ, spectatâ scilicet actus hujus sublimitate, & naturæ nostræ peccato jam infectæ, ac veluti humi jacentis, & ad nihil altum ex se aspirantis imbecillitate. Unde nonnulli, qui actum amoris Dei naturalem concedunt naturâ integrâ, eum negant lapsâ, & in illam actum tam perfectum non cadere affirmant.

Prima Conclusio: nihil est contra Patres, aut Concilia, si quis affirmet esse virtutem in actu primo sufficientem completam physicam in naturâ etiam lapsâ, ad actum amoris Dei super omnia naturalem eliciendum. Hanc Conclusionem non negant multi ex auctoribus contrariæ sententiæ: unde Suarez hic lib. 1. sect. 33. num. 8. fatetur frustra conari quosdam contrarium ex Scripturâ, Patribus, aut Conciliis probare; non enim, inquit, requirunt Concilia & Patres auxilium gratiæ ad quemcumque actum amoris Dei, sed ad illum solum, qui elicitur sicut oportet, seu qui conducit ad vitam æternam, & consequenter ad actum amoris super-naturalem: actus autem amoris de quo hic loquimur, etiam si sit super omnia, est tamen actus merè in substantiâ naturalis, ut jam ostensum est, & admittunt plerumque adversarii. Deinde Scriptura, Concilia & Patres de dilectione illâ loquuntur, quæ est preparatio ad justitiam, ac proinde de dilectione quæ est omni ex parte perfecta.

Adde Concilia & Patres sicut negant posse hominem diligere sicut oportet, ita & negare posse penitere: de actu ergo supernaturali sunt intelligendi, nam actum naturalem doloris de peccato commisso habere homines possunt viribus naturæ: imò eodem modo loquuntur de aliis actibus bonis naturalibus. Ratio verò est quia disputant contra hæreticos asserentes posse hominem viribus naturæ elicere actus amoris, penitentiæ &c. qui conferunt ad salutem, & sufficient ad justificationem: hos ergo actus, non alios negant Patres posse sine adminiculo gratiæ, & speciali Dei auxilio fieri.

Quod de aliis Patribus dixi, judicari probabiliter potest de mente sancti Thomæ, præsertim cum ipse quodlibet 1. art. 8. (quem hac in re multi sequuntur ex Thomistis) expressè affirmet Deum ut auctorem naturæ, & ut finem similiter naturalem posse amore naturali diligere super omnia: imò 1. p. q. 60. affirmat S. Doctor amorem Dei esse naturæ rationali connaturalem. Quare quando hic q. 109. art. 3. id negat, dici posset cum Molina in concordia q. 14. art. 13. d. 14. memb. 3. & insinuat Valentia 1. 2. disp. 8. q. 1. puncto 4. & expressè hoc modo sanctum Thomam explicat Lorca; dici inquam posset, loqui ipsum non de quocunque amore naturali, etiam super omnia, sed de efficaci, seu effectivo, ut loquuntur alii, nempe tali, qui cum diuturna mandatorum observatione conjungatur. Hujusmodi ergo tantum actum amoris negat S. Thomas elici posse in naturâ lapsâ, ob appetitum nimirum rebellionem, ac tentationes crebrò exurgentes, defatigationemque & molestiam, ob difficultates denique varias, quæ identidem in hac vitâ occurrunt. Non itaque negavit S. Thomas

posse hominem modò in naturâ lapsâ ad breve tempus, nullâ urgente tentatione actum dilectionis Dei naturalem elicere.

Secunda Conclusio: non mihi videtur carere probabilitate, quod affirmant aliqui, posse scilicet hominem hic in naturâ lapsâ actum naturalem amoris Dei super omnia subinde elicere: ita Scotus, Gabriel, Okam, Durandus, Major: eandem sententiam tenent multi ex Thomistis, Cajetanus 1. 2. q. 109. art. 3. Medina, Sotus lib. 1. de naturâ & gratiâ cap. 22. Molina in concordia, loco proxime citato, Lorca & alii: quam etiam sententiam Suarez hic cap. 34. num. 12. licet contrariam sequatur, judicat non esse improbabilem. Imò Molina in Concordia q. 14. art. 13. Disp. 14. memb. 2. ait neminem se ex antiquioribus vidisse, qui neget actum hujusmodi amoris, etiam in naturâ purâ & lapsâ esse possibilem. Quod à fortiori dicendum est de actu amoris concupiscentiæ respectu Dei, quo scilicet eum volumus, ut bonum nostrum; hic quippe actus minorem in se continet difficultatem, quam amor benevolentæ.

Probatur Conclusio: nam etiam in naturâ lapsâ datur sufficiens principium physicum hujus actus, cum eadem sint vires naturales physice liberi arbitrii in naturâ lapsâ, quæ erant in integrâ, in eâ autem S. Thomas, & omnes passim docent potuisse hominem sine ullo speciali auxilio gratiæ Deum ut auctorem nature super omnia amore naturali diligere, quod similiter affirmant de Angelis. Imò S. Thomas in 2. d. 33. q. 2. art. 2. ad 5. idem asserit de pueris sine remedio peccati originalis decedentibus, quos ait, sicut naturalem Dei cognitionem habent, ita eundem naturaliter posse diligere, ubi de omni dilectione naturaliter possibili eum intelligunt Thomistæ, Soto, Molina, & alii, ergo jam in naturâ lapsâ sunt vires physice ad hunc actum sufficientes, ergo non est homini modo ille actus physicè & simpliciter impossibilis, sed solum moraliter, ratione scilicet rebellionis appetitûs, & magnæ difficultatis ex tentationibus, quibus jam obnoxia est humana natura, ortæ.

Hoc tamen solum probat, non posse hunc actum in naturâ lapsâ per longum tempus durare, at brevissimo tempore potest; tentationibus enim, præsertim gravibus non semper urgentur homines, sed quædam identidem habent intervalla; in illis ergo sicut cogitare de Deo, & ejus perfectionibus ac beneficiis possunt, ita & ad eundem amandum poterunt excitari, præsertim si accedat adhortatio, qua alteri quis hoc peculiariter suadeat, Deique beneficia eidem paulò clarior ob oculos ponat, quod non est cur naturaliter contingere inter homines nequeat, vel vivâ voce, vel tractatum aliquem hac de re componendo.

Secundo probatur: homines quippe interdum aliorum suâ naturaliter ad res quascunque difficillimas, tum in intellectu, tum voluntate pelluntur: in intellectu, ut cum pertrahuntur ad hæreses & res alias falsas, quæ difficultatem in se maximam continent, credendas: in voluntate verò, ut quando ad facinora quædam ardua, licet mala impelluntur, ad quæ alioquin nullam habent inclinationem: quidni ergo & ad bona poterunt similiter impelli.

Probatur tertio: insitum namque fuit, etiam gentilibus, malos post hanc vitam perpetuò puniendos, bonos econtrario in summis deliciis vitæ. Valde ergo connaturale videtur, ut gentilibus quispiam, vel homo in puris naturalibus constitutus, & pœnas illas apprehendens, à sceleribus abstinere

V. Probabile est posse hominem in naturâ lapsâ amore Deum super omnia viribus natura.

Hæc communis videtur fuisse antiquorum sententia.

VI. In statu natura lapsa datur sufficiens principium physicum naturalem amoris Dei super omnia.

Affirmat S. Thomas pueri in originali peccato decedentes posse amare Deum super omnia.

VII. Quædam longo tempore durare hic actus amoris Dei super omnia nequeat, postquam identidem elici.

VIII. Cum alii interdum difficillimas aliorum suâ pertrahuntur homines, quidni & ad amandum Deum.

IX. Aliaratione probatur etiam amoris Dei super omnia esse viribus natura possibilem abstinere

abstinere statuat, & virtutem colere, quod si possit, certe præcipua difficultas est superata, nec videtur tam difficile ut hoc idem statuat animo placendi Deo, præsertim si id ut medium apprehendat ad pœnas fugiendas, & æterna præmia consequenda. Quod verò postea ingruentibus tentationibus Deum offendat, non arguit illum ejusmodi actum non habuisse, cum & post actum amoris supernaturalem homines in peccata relabantur.

SECTIO QUINTA.

Argumenta contra possibilitatem eliciendi actum amoris Dei super omnia in naturâ lapsâ

I. Qui actum amoris naturæ lapsæ Deum diligere, non proprie vera esset justificatio.

Aliud est peccatum retractari, aliud remitti.

II. Si quis ex amore naturali Deum diligere, non esset Martyr.

III. Offenditur, etiam in naturâ lapsâ posse dari cognitionem Dei naturalem, sufficientem ad excitandum illum amorem.

IV. Declaratur quo pacto ad breve tempus possit homo lapsus Deum diligere.

Differentia circa actum amoris Dei in naturâ lapsâ & integrâ.

DICES primò: sequitur hominem qui hujusmodi actum amoris Dei eliceret, fore & non fore justificatum: primum constat, esset namque perfectè ad Deum conversus; quod verò non foret justificatus, non minus videtur manifestum, alioqui posset quis solis naturæ viribus justificari. Respondetur hunc hominem in dicto casu non justificandum; quamvis namque esset conversus ad Deum conversione actuali, & affectivè, ut alibi insinuavi, non tamen conversione perfectâ, seu per renovationem internam & supernaturalem, quæ à Conciliis & Patribus requiritur ad justificationem; hæc siquidem fit tantum per gratiam sanctificantem. Aliud ergo est peccatum retractari, aliud remitti, ut constat in attritione etiam supernaturali, quæ peccatum retractat, & ab eo hominem efficaciter avertit, omnemque illud admittendæ affectum excludit, non tamen peccatum tollit.

Dices secundò: si quis naturæ viribus Deum diligere possit super omnia, ergo & super propriam vitam, ergo per meras vires naturales posset quis pati martyrium. Resp. gratiâ semper præveniri eos, qui vitam pro Deo & verâ fide profundunt: qui verò ex amore tantum naturæ corpus traderet, ita ut ardeat, non foret Martyr.

Dices tertio: deest sufficiens cognitio Dei, quæ ad hujusmodi dilectionem excitet. Contra: viribus naturæ, etiam in naturâ lapsâ cognosci potest Deus, ut auctor naturalis, nempe ut creator & conservator hujus Universi, ipsiusque adeo hominis, sicque ut plurima in nos beneficia naturalia conferens. Deinde bonitas & excellentia Dei cognosci ex creaturis potest ut summè amabilis: unde & hoc est dictamen naturale, Deus est diligendus super omnia, ergo potest homo per breve saltem tempus considerationi bonitatis Dei vacare, ejusque beneficia mente revolvere.

Cum itaque vires naturales physice sint sufficientes, utpote æquales, imò eadem cum iis in naturâ integrâ, & statu innocentie, solùmque tunc poterat per eas vires hunc actum elicere, quia appetitus aureo illo retinaculo continebatur, ne homini bellum intestinum moveret, ac tentationes & turbas excitaret, cum inquam homo frequenter, ad breve saltem tempus nullas tentationes habeat, est quoad hoc sicut in illo statu, cum hac tamen differententiâ, quod ibi ita tentationibus appetitus caruerit, ut irruere in eum non potuerint, hic verò possint. Quemadmodum exempli gratiâ, si duo viribus pares unâ incederet, vel navem in eodem fluvio traherent, aut propellerent nullo flante vento contrario, sanè æquè velociter incederet uter-

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

que, vel navem traheret durante malaciâ, esto alter hoc sibi concessum haberet privilegium, ut nunquam vento adverso uteretur. Cum ergo hic sint omnia principia hujusmodi actus amoris, non est cur dicamus elici eum non posse.

Dices quartò: damnati in inferno nunquam cogitationem ullam congruam habent ad bonum, sed statui illi connaturaliter datur series cogitationum incongruarum, & ad amorem Dei, & quodvis aliud opus bonum, ergo idem dici poterit de statu naturæ lapsæ, saltem quoad actum amoris Dei super omnia. Nego consequentiam: disparitas est aperta: in illo enim statu damnationis nullam habent cogitationem congruam ad bonum ratione summæ miserie in eo repertæ, nempe omnimodæ desperationis omnis omnino remedii evadendi pœnas, vehementissimæ etiam apprehensionis Dei ut hostis, summæ præterea tristitiæ in voluntate de bonis amissis, præsertim beatitudine, & similibus, quæ perpetuò durant, ita ut nullo unquam momento intermittantur, at verò in statu naturæ lapsæ, ad breve saltem tempus, per intervalla cessant tentationes, & molestiæ, quo tempore nulla est impossibilitas, actum hunc amoris eliciendi, non physica, nam supponuntur vires physice sufficientes; nec moralis, hæc enim ex tentationibus ac molestiis provenit, sed hæc illo tempore nullæ sunt. Cum ergo, ut faretur Suarez cap. 35. & videtur mens aliorum qui sententiam contrariam sequuntur, speciale auxilium ad hunc actum tanquam principium illius elicivum non requiratur, sed solum ut tollantur impedimenta, non est cur elici eo tempore non possit, quo hæc sunt ablata, vel cessant.

Dices quintò: quod nunquam factum est, si- gnificum est esse moraliter impossibile juxta illud sancti Hieronymi, Que est ista argumentatio (nempe Pelagianorum) posse esse quod nunquam fuerit, posse fieri quod nullum fecisse referis: Sed nullus unquam viribus naturæ ejusmodi actum amoris elicit, ergo, minor probatur ex Apostolo ad Romanos 1. v. 21. ubi de antiquis Græcis & Romanis ait: Qui cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, &c.

Respondetur cum Suariorum cap. 35. num. 22. incertum esse utrùm aliquando Deus auxilium gentibus ad hunc actum exercendum non dederit, nec per discursum, aut ex effectibus posse contrarium dignosci. Ad illud verò sancti Pauli dici potest, non loqui ipsum de uno vel altero actu, sed de frequentibus & constanter, quâ de causâ absolute de iis dici potest, quod Deum non sicut Deum glorificaverint; esto enim bonos aliquos actus interdum habuerint, postea nihilominus accedente tentatione, ad se reversi evanuerunt in cogitationibus suis, & superbiâ elati, Deum ejusque mandata contempserunt.

Sic etiam dicuntur Angeli non glorificasse Deum, peccasse ab initio, & alia hujusmodi, cum tamen communis sit Theologorum sententia cum sancto Augustino 12. de civitate Dei cap. 11. & sancto Thoma 1. p. q. 62. art. 6. Angelos in gratiâ fuisse creatos, imò omnes tam malos quàm bonos se primò creationis instanti ad Deum convertisse: Unde S. Thomas 1. p. q. 63. art. 5. corpore ait erroneum esse affirmare demonem primo suæ creationis instanti peccasse. Eodem ergo modo, licet Philosophi Deum per actus aliquos bonos honorare interdum potuerint, adeo tamen pauci fuerunt respectu peccatorum, quibus ipsum offenderunt, ut iis non obstantibus dici absolute possint, illum non sicut Deum glorificasse.

V. Inter statum naturæ lapsæ hic in via, & statum damnatorum circa actum amoris Dei lata est disparitas.

In statu naturæ lapsæ cessant interdum impedimenta ad eliciendum actum amoris Dei.

VI. Dices: Nullus unquam viribus naturæ elicit actum amoris Dei; ergo elici non potest.

VII. Non constat aliquos ex gentilibus actus amoris Dei aliquando non eliciisse.

VIII. Angeli omnes, tam mali quàm boni ad Deum se aliquando converterunt, & tamen dicuntur mali non glorificasse Deum.